

بسم رب الشهداء و الصديقين

درس پنجم : مشروطه در دوره محمد علی شاه

تهیه کننده : الناز ابراهیمی دبیر شهرستان مراغه

محمد علی شاه

بعد از مظفرالدین شاه، ولیعهد او محمد علی میرزا، با عنوان **محمد علی شاه** به سلطنت رسید.

او از شاهان خودکامه ای بود که از همان ابتدا نخواست در برابر قانون اساسی و مجلس شورای ملی تمکین کند.

بی‌اعتنایی‌های محمدعلی شاه نسبت به نظام مشروطه

امضا نکردن متمم قانون اساسی

دعوت نکردن از نمایندگان مجلس در مراسم تاجگذاری

متمم قانون اساسی

موضوع: تکمیل و اصلاح اساسنامه ۱۲۸۳

کلیات

اسناد

مذهب رسمی ایران اسلام و طریقه حقه جعفریه است بشرط آنکه باید با مذهب ایران و آداب و رسوم این مذهب باشد.

اسلام

مجلس مقدس شورای عالی که متوجه و تأیید حضرتعالی ناصرعلی‌الله فرجیه و پسر حضرت علی‌صدرت شاهنشاه اسلام خداست سلطان و مرامت جمیع اسلامیه کثر انبیا و اولاد و علمه مشایران آسین خدمات با بدو هیچ عسری از احضار مولانا نوبه آن مخالفتی بقواعد مذهب اسلام و قواعد این مذهب حضرت خیر الانام صلی الله علیه و سلم نداشته باشد و معین است که تنظیم مخالفت قوانین موجوده با قواعد اسلامیه بر مذهب علمای اعلام بود و الله بر کاف و جور و هم بر وجه حق و عدالت مقرر است و بر هر عسری از احضار ایشان که کمتر از پنج نفر باشد از مجتهدین و فقهائین مشهورین که مطابق از مقتضیات زمان هم باشند

تدوین متمم قانون اساسی

در حقوق و تکالیف دولت نسبت به ملت و بالعکس قانون اساسی از سخن به میان نیامده بود بنابراین لازم بود متممی بر آن نوشته شود.

به همین سبب ، کمیسیون شش نفره از نمایندگان مجلس ، برای تدوین (متمم قانون اساسی) تشکیل شد.

متمم
قانون اساسی
تاریخ تصویب: ۱۳۵۲

کلیات

اسلام

مذهب رسمی ایران اسلام و طریقه حقه جعفریه است که مشرب است باید پاینده
ایران دارا و مروج این مذهب باشد.

اصول

مجلس مقدس شورای عالی که متوجه و تأیید حاکمیت امام عصر (عجل الله فرجه و ینال
حر رحمت الطیهرات شاهنشاه اسلام خداوند سلطانه و مرآت جمیع اسلام با کرامات الهیه
و ولایه مطلقه ایران است بر اساس دستورات باطنیه و روح صریح از احادیث مولانا و پدای آن معارف
بقرآن مجید و فقه اسلام و قوانین موجوده حضرت خیر الانام علیه السلام و سایر معارف
باشد و معنی است که تشخیص مخالفین قوانین موجوده با قواعد اسلامی بر عهده شورای
الاسلام باشد بر آن وجود هم بر روی هم نهادن اساساً نظر است و هر صریح از احادیث
که کمتر از پنج نفر باشد از مجتهدین و فقیهان معاصرین که معالج از مقتضایات زمان هم باشند

شیخ فضل الله نوری

پیشنهاد دهنده اصل دوم
متمم قانون اساسی:

معتقد به مشروطه
مشروع

شرکت پنج نفر از مجتهدان و فقهای اسلام آشنا به
اقتضاهای زمان در مجلس شورای ملی و نظارت بر
قوانین مصوب تا خلاف قانون اساسی و شرع نباشد

علت جدانشدنش از
صف طرفداران
مشروطه

1- نفوذ غرب گرایان در نهضت مشروطه

2- انحراف مشروطه از مسیر اسلامی و ملی اولیه

دلایل مخالفت روسیه با نهضت مشروطه ایران

1- جلوگیری از نفوذ انگلستان

2- کمک به محمد علی شاه که طرفدار روس بود

3- پیشگیری از قیام ملت های منطقه قفقاز برای گرفتن آزادی

دلایل حمایت انگلستان از مشروطه

1- افزایش اعتبار خود در ایران، برای دستیابی به موقعیتی بهتر یا برابر با روسیه

2- به قدرت رساندن مهره های انگلیسی در دستگاه حاکم و مجلس

3- محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه

قرارداد 1907 روس و انگلیس

علت بسته شدن قرارداد

به خطر افتادن مستعمره های روس و انگلیس در جاهای دیگر دنیا توسط استعمارگر جدید، آلمان

چگونگی قرارداد

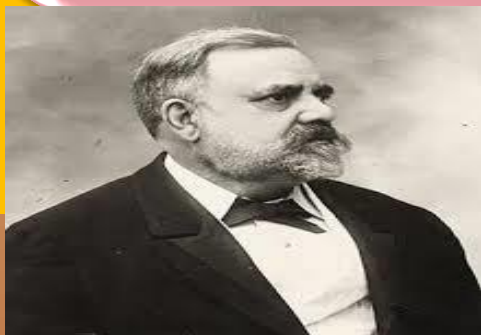

ایران را به سه منطقه تقسیم کردند :
حوزه نفوذ روسیه : منطقه شمال
قلمرو نفوذ انگلستان : منطقه جنوب

کویر و بیابانهای بی آب و علف : منطقه بی طرف و متعلق به ایران

اقدامات انقلابی مجلس بعد از امضا قرارداد 1907 بین روس و انگلیس

اخراج نوز
بلژیکی از ایران

رد کردن دریافت
وام از دولتهای
خارجی و تاسیس
بانک ملی

رد کردن قرارداد
1907

به توپ بستن مجلس

۲ تیر ۱۲۸۷
به توپ بستن مجلس
(بوم التوب)

اقدام های انقلابی مجلس، برای دولتهای استعمارگر، زنگ خطر بود به همین دلیل، برای سرکوب مجلس به توافق رسیدند و هنگامی که محمد علی شاه ساختمان مجلس را به توپ بست روسیه از آن حمایت کرد و لیاخوف روسی، فرمانده نیروهای قزاق به فرمان محمد علی شاه با نیروهای خود به مجلس حمله کرد و بخشی از ساختمان مجلس را با گلوله های توپ تخریب کرد.

به توپ بستن مجلس

بهانه محمد علی
شاه برای به توپ
بستن مجلس

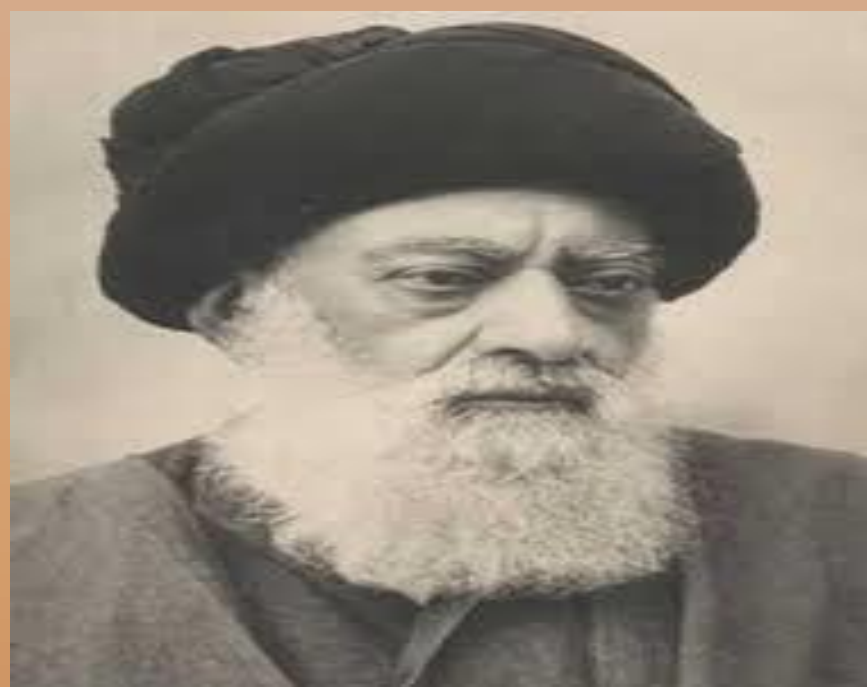
در یکی از خیابانهای تهران، کالسکه
ایشان مورد سوءقصد قرار گرفت، ولی
آسیبی ندید.

شاه این اقدام را به مشروطه خواهان
نسبت داد و همین را بهانه سرکوب
مجلس قرار داد

شخصیتهایی که بعد از به توپ بستن مجلس توسط قزاق ها دستگیر و شکنجه و تبعید شدند

سید عبدالله بهبهانی

سید محمد طباطبایی

شخصیتهایی که به دستور شاه اعدام شدند

شخصیتهای مشروطه

ملک المتکلمین

از خطبای مشهور دوره مشروطیت و در شمار یکی از اصلیترین واعظان مشروطه خوانده شناخته شده است. او یکی از مدیران اجنبی باغ میخانه و از بنیان گذاران مدارس جدید پس از توطئه پستچی مجلس دستگیر شد و در باغ شاه در مقابل محمدعلی شاه به قتل رسید.

شخصیتهای مشروطه

جمال الدین واعظ استوائی

جمال الدین در جریان مشروطه به مشهورترین واعظ تهران تبدیل شد و سخنرانیهای او چشم محمدعلی شاه را برانگیخت. نام سید جمال الدین واعظ به همراه ملک المتکلمین، میرزا آقاسی و میرزا تقی خان سید محمدرفقا مساوات در لیست چهارفردی بود که محمدعلی شاه قبل از توطئه پستچی مجلس، درخواست تنبیه آنها را از ایران کرده بود. جمال الدین واعظ همراه با ملک المتکلمین رهبری گروههای بزرگی از مشروطه گرایان را به عهده داشت.

استبداد صغیر

پس از به توپ بستن
مجلس، به مدت یک
سال و یک ماه، استبداد
به جای مشروطیت
حاکم شد و مجلس بسته
شد. این دوره را
استبداد صغیر می نامند

مقاومت مردم

مقاومت مردم تبریز به رهبری **ستارخان** و **باقرخان** به مدت 9 ماه در برابر دشمنان مشروطه

پس از به توپ بستن مجلس، مردم و علما در داخل کشور و در شهرهایی مانند تبریز، گیلان، اصفهان، اصفهان، قزوین و همدان علیه محمد علی شاه قیام کردند. حمایت مراجع نجف آنان را در هدفشان پایا برجا کرد. نیروهای مردمی از اصفهان و بختیاری و گیلان راهی تهران شدند

کانال تخصصی تاریخ من @tarikheman3

با سپاس از نگاهتون

الناز ابراهیمی